



PERIÒDICH INDEPENDENT, REGIONALISTA,  
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,  
Notícies y Anuncis

Direcció: MUNTANER, 112, 4.<sup>a</sup> - 1.<sup>a</sup> — Administració: TALLERS, 45, 1.<sup>a</sup>

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL. 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

Ab lo present número donem per folletí de la plana número 13 á la 20 inclusive, de la comedia catalana en 2 actes,

## LAS CAUSAS PODEROSAS

### Un document públich

La Junta Permanent de la Unió catalanista va compèndrer que valia la pena de atèndrer las queixas de una part de la opinió pública, contraria á 'l procedir de la entitat á qui representa. Alguns de 'ls seus fets l'obligaren á escoltar la censura á que va ferse acreedora, y á fi de treure 's lo mort de sobre com vulgarment se sól dir, va decidir-se á convocar sessió extraordinaria de Consell general.

Va fér mes: en lloch de passar una senzilla convocatoria conforme disposa l'art. 10 de 'ls Estatuts de la associació, va redactar y enviar una circular explicativa, que es per cert ben important y per la qual tenim una especial satisfacció en alabar á 'ls firmants de la mateixa.

Aqueixa circular mereix nostras simpatias, perque respón á una idea enterament patriòtica y proba bon sentit en la Junta Permanent.

Es una especie de confessió general per medi de la que 's demana la absolució per certs fets que després de realisats constituïren un pés per la referida Junta.

Esplica sa conducta y la somet á la aprobació de 'l Consell.

Aixó sol indica que és assumpto grave, puig de no sèr aixís, los encarregats de representar á la Unió no haurian cregut necessari ni convenient donar compte de 'ls seus actes avans de 'l temps reglamentari. Ells mateixos ho diuhien á l'afirmar

que no han contribuït *intencionadament* á atiar en nostras filas lo foch de la discòrdia. Aqueixa confessió és digna per lo franca que en son fons resulta. No hi han contribuït *ab intenció*, ja ho creyem; mes hi poden haver cooperat *sense intenció* y de tots modos, encara que no hi siga aquesta, certs actes de la Junta han desarrolat desavinensas lamentables. Pero á confessió de part relevació de proba; y desde 'l moment en que un coneix que ab la major bona fé ha fet un erro cal no insistir en ferli per ell cap altre càrrech majorment si dona probas de voler esmenarse.

La actual Junta Permanent ha obrat ara en aquet sentit y deu ser felicitada per semblant procedir.

No examinarem la circular punt per punt: és molt llarga y relata actes de tots coneguts y comentats; mes si direm que tot' ella respira un noble afany de fer verament una unió en lo camp de 'l catalanisme en los moments actuals que poden ser de proba y en los que, com diu, 's fa mes que may necessaria la cohesió de foras de quants possem l'amor á Catalunya per demunt de tot altre interés.

Nosaltres som d'aquets, som de 'ls qu'havem acusat, si be no ab insults, á la Unió catalanista, y som de 'ls que de bona fé hem posat en dupte la correcció de son procedir.

Mes LO TEATRO CATALÀ no está adherit á la Unió, y no hi está perque per' estarho hauria hagut de deixar de sèr independent qu'és lo sèo lema primer, y no hi está per sèr massa estret, mesqui y egoista l'article primer de la Associació esmentada y perque aqueix esperit poch tranzigent vé á la Unió d'avans de aprobarse las Bases de Manresa.

Pero encara que no estant dins de la Unió no pót contarse entre las entitats adheridas devant de las quals ha volgut justificarse la Junta Perma-



ment, havantse donat á 'l públich la circular de referencia 'n pren nota, absol á 'ls que la suscriuhen, en gracia á 'l desitj que manifestan de una concordia entre tothom per dirigir los generals esforços contra 'l repugnant centralisme y, seguint los consells de 'l ducoment, dóna per termina lo llastimós espectacle de las bregas que han agitat y agitant lo camp catalanista.

Y en demostració de lo que acabem de dir, aquesta direcció afirma que no trigarem gayre, si á Déu plau, en indicar la marxa que á nostre parer deuria empèndrer la Junta Permanent per cumplir las atribucions y 'ls debers que li encomana l'article 18 de 'ls Estatuts de la associació que va elegirla.

JOAN PERELLÓ Y ORTEGA.

## Esirenos catalans

**Romea.**—*Els amichs portan fatichs*, pessa cómica de D. JOAQUIM AYNÉ RABELL.

Sense inverossimilituts de cap classe, sense recursos rebuscats, ab innumerables xistes expontáneos, ab un diálech animat y natural y ab molt acert en la combinació de las escenas y en lo desarrollo de un argumentet senzill y de tendencia moral, ha lograt lo Sr. Ayné ab sa comedieta darrerament estrenada, aumentar ab una obra recomanable 'l repertori de 'l Teatro catalá, tan faltat avuy de produccions que valguin.

Los personatjes que intervenen en la acció presenten tipos ben sostinguts y serveixin á l'autor per' combinar un entretingut fi de festa, que fa riurer constanment, agradant á l'espectador. No hi ha afectes preparats artificiosament: tot succeheix ab naturalitat, y per aquet motiu no hi ha cap escena pesada ni pretenciosa. Lo públich riu de gust y queda satisfet.

La execució surt molt ajustada, estant los papers principals á cárrech de las Sras. Clemente y Delhom, y de 'ls Srs. Goula, Santolaria y Manso.

## Revista teatral

**Teatro Principal.**—*Concert Vidiella.*—Dissapte passat estaba aquet teatro ple de concurrència selecta que tenia verdader desitj de sentir á un de nostres mes mimats y eximis artistas que honran nostra capital.

Després de llarch retrahiment tornaba en Vidiella á ésser lo distingit *virtuós*, fiel intérprete de Chopin, Schubert, Robinstein, Listz, etc., etc., y que encantaba ab sa prodigiosa manera de fer sentir las composicions de 'ls mes afamats autors clássichs, al públich intel·ligent y á 'l qu'estima l'art per la sublimitat de son goig estètic.

Y tornaba en Vidiella á donarnos proba plena de sa florida imaginació amarada á 'l calor de 'l estudi d'autors apassionats, com Schubert y Chopin; d'enérgichs y arrebatadors en sas formas atrevidas y valentas, com Paderewski y Brahms; de delicat y seductor per l'essencia original y popular de sas creacions com Grieg, y per fi, de avassalladora majestuosa grandiositat com Wagner.

Y si hi cabia mes perfeccionament en sa personalitat artística, mes perfecte reapareixia l'afamat pianista catalá dissapte passat.

Que aixó resultá be prou ho digueren los atronadors aplausos que ressonaban per la sala, veyentse obligat á repetir la genial *Ronda d'enfants* de Schubert, de la primera part de 'l programa.

De la segona 'n formaban obras de Chopin, Grieg, Brahms y Paderewski, responent á la maravellosa y pulcra execució, verdaderas y expontáneas ovacions.

*La mort d'Iseo*, de Wagner, ocupaba la tercera.

Respecte la manera d'interpretar aquesta página de 'l mestre alemany, hem de dir nostra opinió.

Acudirem á 'l teatro ab temor d'un fracás respecte la idea mare que animar debia á 'l artista en l'execució de una obra tan dramática y plena d'entrebanchs técnichs; temiam per 'l *virtuós* la resultancia en menos de 'ls efectes produhits per la brillantíssima orquestació de 'l mestre que, concebuda per l'orquestra, sols en aquésta 's troba l'element executor de la idea; temiam..... en fi, un fracás.

Pero en Vidiella, verdader geni en tota l'extensió de la paraula, 's formá la composició de lloch, estudiá 'ls detalls de la obra wagneriana, recullí la total suma de sentiments que de la mateixa brollan, medi l'amplitut en que 's mouhen y 's desarrollan los personatjes de 'l nou drama lírich, y, sens esforços obehiren sas mans, corrent pe 'l teclat, lo just plan que format s'havia, l'axacte compendi de 'l estudi de la obra en general, sas tendencias inicials y sa finalitat.

Y en Vidiella feu lo que no esperábam: no contárem ab son talent. Feu maravellas.

Lo públich prorrumpi en atronadors aplausos, obligantli á tocar un'altra composició.

Aquesta fou la *Marxa Húngara* de Schubert, que com las altras composicions despertá l'entussiasme de 'ls oyents que com un sol home aclamaban á 'l artista eximi gloria y orgull de nostra terra.

Festas com la de 'l dissapte tindria que reproduhir las cada día, nostre antiquíssim y estimat amich Carlos G. Vidiella.—A.

**Teatro de 'l Liceo.**—*Concerts de Quaresma.*—La obra que mes ansia inspiraba y mes desitj tenia 'l públich de sentir-la era la *Novena Sinfonia*, de Beethoven.

Espay 'ns falta per' donar detallat estudi de lo que es, significa y representa la colossal y única obra musical de 'l mes discutit músich de 'l món.

Sols direm, pera demostrar lo que és la obra baix son aspecte filosófic-musical y la importancia que en si té, que Gounod 'n digné d'aquesta sinfonia «Biblia del músico.»

L'execució no resultá perfecta com mereixen aquestas composicions; lo públich no respongué; no senti entussiasme. Y és que 's necessita una batuta viril, enérgica, que senti 'l calor que las bellas comunican, que elevi l'esperit á las regions de la sublimitat estètica y que rebent ab intensitat las corrents genials de la música, sápigam y puguem comunicarho tot á l'espectador, sos pesars, alegrias, entusiasmes, decahiments, duples, etc.

Aquesta varietat de ideas y matisos de que está ruplerta la sinfonia magistral de 'l músich alemany, no se sentiren ab la diafanitat y puresa que deuen relluhir.

L'*Orfeo Catalá* no aboná son treball; en lo final li faltá unitat, cohesió, obediencia á las indicacions directivas.—F.

**Tivoli.**—Segueix la companyia reproduhint las millors obras de 'l repertori clássich.

L'execució resulta esmeradíssima atreyent cada nit numerosa y distingida concurrència que aplaudeix los passatjes mes culminants.

**Eldorado.**—Ha comensat la tanda de 'ls beneficis anant á la vanguardia 'l Sr. Gil, director de la companyia.

En ell vejé, 'l reputat actor las moltíssimas simpatias que s'ha guanyat durant sa estancia en nostra ciutat, estant lo teatro plé com un ou.

—La xamosa Lluisa Campos, l'artista mimada de 'l públich, lo feu dilluns últim, estrenant una sarsuela en un



acte de 'ls Srs. Jackson Veyan y Valverde (fill) y Barre-  
ra, titulada: *La señora capitana*.

En ella llui la beneficiada sa gracia é intenció en lo  
cantar, tenint que repetir uns semi-couplets de surtida.

Sos admiradors que són molts, li feren presentalla de  
valiosos y artístichs regalos.

La obra estrenada no té cap cosa de particular que  
pugi servir de base per' felicitar á 'ls autors. La idea és  
fer resaltar lo treball de l' actriu protagonista.

Y ho logran.

## MAQUIAVELISME

Refinat l' enclou l' edicte que la Obra y la Administra-  
dors de 'l Plat de pobres vergonyants de la parroquia de  
Santa Maria de 'l Mar d' aquesta ciutat, ha publicat ab  
motiu de la provisió de la plassa d' organista de dita  
parroquia, vacant per la mort de D. Primitiu Pardas y  
Font.

May havíam vist un document d' aquesta índole tan  
empedrat de capciositats, distingos y artimanyas per' afa-  
vorir á determinada persona per la qual sembla 's fan  
aquestas bufas oposicions.

Y lo apuntat ho anem á demostrar en quatre paraulas.

Sempre s' ha vist que aquets cárrechs obtinguts en  
mérits d' oposicions, són á *perpetuitat*, manera com se  
deuhen y 's tenen de donar tots aquells cárrechs per  
qual obtenció 's necessitan un cúmul d' estudis especials  
de 'l organista, ja en sa part teórica com en la práctica;  
consuetut establerta y rigurosament observada sempre  
dintre l' Iglesia.

Sols ara sembla queda establert lo favor en forma de  
*beneficéit*, per' certs obrers y administradors que solen  
protegir á manifestadas nulitats artísticas.

Y aquet *beneficéit* ¿no pót acabar á l' endemá d' haver  
sigut nombrat lo sollicitant?

Un altre parany que 's troba obert en l' edicte de que  
's tracta per' cáure hi tots aquells que previament no  
contin ab lo constant *beneficéit* de 'ls obrers y adminis-  
trador de marras, és la facultat que 's reservan dits  
senyors respecte 'l nomenament.

Diu aixís.... «otorgando aquéllos (obrerers y administra-  
dors) la plaza por durante su *beneficéit* y á pluralidad  
de votos, á favor de uno de los aspirantes que resulten  
aprobados» etc., etc.

Nostres lectors preguntarán: Y 'ls censors (tribunal)  
¿no formarán en relació á 'ls mérits artístichs manifestats  
en los exercicis práctichs, rigurosa terna, per' que aixís  
sigui nombrat lo mes intel·ligent y 'l mes apte?

No, senyors.

Podrá sèr nombrat, no 'l mes intel·ligent, no 'l que reu-  
nesqui mes coneixements teórich-práctichs, sino á favor  
de uno de los aspirantes que resulten aprobados.

Ja 's véu, donchs, l' altíssima missió de 'l tribunal fins  
á quin extrem queda reduhida: á 'l de figuras decora-  
tivas.

Respecte á 'ls exercicis práctichs alguna observació  
podríam fer; pero ja se 'n cuydarán quant sigui hora, 'ls  
individuos que formin lo tribunal.

Altra cosa hem de fer notar: tots los periódichs que  
han extractat lo citat edicte ho han fet dihent que pera  
ésser admesos tenen de sèr espanyols y tindre mes de  
45 anys, quant l' edicte que tenim á la vista, insertat en  
la plana 207 de la *Revista Popular*, diari semi-oficial, de  
'l 29 de Mars, diu: «NO hayan llegado á la edad de cua-  
renta y cinco años.» Y aquesta importantíssima resultan-  
cia diferencial, no ha sigut rectificada oficialment per  
qui pót y deu ferho.

Será, potser, una de tantas revolotas que s' han pro-  
jectat, pera extèndrer lo *beneficéit* de 'ls senyors Obrers  
y Administradors de 'l Plat de pobres vergonyants de la  
Iglesia de Santa Maria de 'l Mar, á qui ha caygut en des-  
agrado d' alguns comunitaris de dita parroquia?

MODEST VIDAL.

## L' ASSUMPTA

Cant IV

MORT D'AMOR

*Fortis est ut mors dilecti.*  
Cant. VIII.

Sobre'l lletet florit,  
sembla un colom ferit  
la bella esposa;  
plena de caritat  
la celda del Aymat  
ha vist per fora.

A dins se l'entra'l Rey  
parlanthli del soley  
de l'alta gloria;  
y ella amorosa diu:  
—ja ha trobadet lo niu  
la pobre tórtora.

Ton niu es lo meu cor,  
jah! vina y mor d'amor,  
blanca Coloma;  
per una eternitat  
jo sempre t'he estimat,  
vina y reposa.

—¡Ah! trenca, Gojadet,  
lo delicat llasset  
que m'empresona,  
Tú que'ts llibertador,  
que vens conqueridor  
d'Edom y Bosra.—

La verge d'Israel,  
coloma sense fel  
que s'enamora,  
comensa á parrupar,  
comensa á aletejar,  
¡qué n'es d'hermosa!

Rotlleula, sorafins,  
de llirs y gesamins,  
clavells y roses;  
baixeuhi á voliors,  
canteuli, trovadors,  
místiquos troves.

Jesús ja l'ha cridat,  
y tot l'Apostolat  
plora que plora  
—Apóstols, no ploreu  
que no us esborraréu  
de ma memoria.—

Com cisne agonisant  
entona l'últim cant  
tan amorosa,  
que, ab ardorós anhel,  
l'escolta, alegre, 'l cel,  
la terra plora.

Cansada de dallar,  
la mort no pót segar  
aquella Rosa;  
entrant allí l'Amor,  
la toca al mitj del cor,  
canta victoria.

Li veu donar un sospir,  
al Fénix qu'ha d'eixir  
prest de la tomba,  
y mort entre angelets;  
¡la mort dels seus elets  
es tant preciosa!

La Mare del amor  
ab la fletxeta al cor  
dorm entre roses;  
quan se despertarà,  
al Gojadet veurà  
plena de gloria.

JAUME BOLOIX.

(Seguirá.)

Ayuntamiento de Madrid



## CARTA OBERTA

Sr. D. Francisco Suárez Bravo,

crítich musical de 'l *Diario de Barcelona*.

Molt Sr. meu y distingit company: Res mes dolent per qui 's dedica á escriure per 'l públich, que l' excessiva parcialitat en la emissió de conceptes ó criteris; res mes dolent per 'l escriptor que contràure compromís de prestar elogis desmesurats é incondicionals á corporacions ó entitats determinades. Aixó té d' esposat incorrer algunes vegades en inexactituds que demostran la passió, que cega 'l coneixement y ofusca la memoria.

Lluny de mi la idea de que vosté hagi contret tál ó quál compromís en favor de determinada entitat ó corporació, no: no ho he cregut; perquè jo dintre ma modestíssima esfera, no ho he fet ni ho faré may. Per lo tant, no puch pensar siguin los altres de diferent modo de procedir y condicions, enmotllantse docilment á las exigencias de una interessada amistat, quant jo no la considero ab prou força per tórce el recte camí de la crítica, que com á tal ha de sèr imparcial, justa, cenyida sols á la veritat.

Aquestas consideracions que las crech pertinents, pero que confesso no van per' vosté, me las ha sujerit la lectura d' una llarga gazetilla-revista que va insertá en lo *Diario de Barcelona*, edició de la tarde de 'l 16 de 'l passat mes y present any, página 3,288, periódich de 'l que, com he dit, vosté n' es crítich musical.

En ella s' estampa á 'l últim, després de dir lo que resulta de 'l poema de 'l mestre Nicolau, *Hénora*, lo següent en párrafo apartat.

«Prestaron á la obra el concurso de su talento las señoritas María Cañizares (*Hénora*) Amelia Gonzalez (*La Corneille*) y el señor Puigjaner (*Effamm*) que desempeñaron acertadamente su cometido, estando encargado de los coros el Orfeo Catalá con lo cual ganó mucho el desempeño de esta parte comparado con el que obtuvo el día de su primera audición.»

He subratllat la paraula «comparado»; ella és lo fonament de que jo 'l molesti ab aquesta carta.

Es veritat que dit poema fá sis anys que s' estrená en lo mateix teatro de 'l Liceo y baix la direcció de 'l propi autor; pero també és veritat que fá sis anys que de la part coral n' estava encarregat lo mateix orfeo que l' ha cantada y la dirijia 'l mateix Sr. Millet que l' ha dirijida.

Si la part coral, avuy ha anat be perquè d' ella n' estava encarregat dit orfeo, que es lo mateix que fá sis anys la cantaba, no vol dir que l' Orfeo Catalá d' allavors comparat ab lo d' avuy ho feu malament?

L' afirmació és lògica y natural.

Y aquí vè una confessió de l' autor de 'l mentat suelt de gazetilla publicat en lo diari de 'l que vosté és crítich musical: lo Sr. Millet de sis anys enrera no ho feu tan be com lo Sr. Millet d' ara.

Es dir: allavors no 'n sabia tant com ara y ja dirijia l' Orfeo Catalá.

Certa oficiositat mes perjudica que favoreix.

La mania de 'l incens inmotivát, repartir elogis per tot indret, mes de quatre voltas fá donar ensopegadas, y aquesta, en mon pobre concepte, es una d' efecte gran.

Sab, D. Francisco, qu' está sempre á sa disposició S. S.

A. DE LA FLORIDA.

### Saló de descans

La Empresa de 'l teatro *Nuevo Retiro* ha firmat ab la casa Vidal Llimona y Boceta, de Madrid, representant de la de Ricordi de Milán, un contracte per posar en lo mentat teatro, durant los mesos Juny y Juliol pròxims, *La Bohème*, de Paccini y estrenar *Joseph*, de Mehul.

Augurem aplausos á 'ls artistes y bons resultats administratius á la Empresa.

—Fa temps que la Corporació municipal de París obri un concurs per premiar las tres millors composicions musicals que 's presentessin, oferint á 'l efecte, tres valiosos premis.

Finit lo plasso d' admissió, 'l Jurat ha donat son fallo, deixant dos premis deserts y adjudicant lo premi restant y dos accésits á las composicions tituladas: *La visión del Dante*, *El encanto* y *Terida*.

La primera s' executarà en públich 'sent dirijida per sos autors, Mr. Eduart Adenis de la música y Eugeni Adenis de 'l llibre.

—Lleijint los periódichs de Italia 's véu que per tot arreu hi ha un verdader deliri per' estrenar obras lirich-dramáticas.

En la Scala de Milán s' estrená 'l drama lirich titulat: *Anton*, que fou rebut no mes que mitjanament.

En lo teatro Lirich, de Milán, se doná á coneixer *Il Carbonaro*, ópera en un acte y dos quadros, lletra de Romeo Carugatti y música de 'l mestre Vincenzo Terzani, professor de composició en lo Conservatori y molt conegut per dos obras anteriors. *Rudello* y *Fieramosca*.

En el teatro Torini de Venecia, *La víctima*, ópera en dos actes, lletra de Mantovani y música de novell compositor Ettore Lucatello.

Fuè un semifracás en lo teatro Mercadante de Nápoli l' estreno de *Moretta*, primera composició lírica de 'l jove y rich Alfredo Jimiani.

En Pietra Ligure 'l de *Il Proscrito*, de 'l Mtre. Eugeni Brema. Aquesta ha sigut, entre tantas, l' afortunada. Lo públich la ovacioná, resultant un verdader éxit.

A Venecia, en lo teatro Fenice, tingué lloch també 'l de *La Cenerentola*, en tres actes, de Trumanno Wolf Ferrari.

Fou tan complert lo fiasco que son autor la retirá de 'ls cartells.

Terrible constelació sembla regna pèra 'ls compositors italians.

Imp. de Ramón Pujol.—Tallers, 45, Barcelona.

## BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

La Previsión y Banco Vitalicio de Cataluña

Compañías de seguros sobre la vida, reunidas

### GARANTIAS

|                                                                                             |                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| CAPITAL SOCIAL. . . . .                                                                     | Ptas. 15.000,000 |
| RESERVAS. . . . .                                                                           | » 9.800,634      |
| Capitales asegurados desde la fundación de las compañías hasta 30 de Junio de 1898. . . . . | » 211.278,772'82 |
| Pagado por siniestros, pólizas vencidas y otros conceptos hasta igual fecha. . . . .        | » 14.471,501'55  |

Esta Sociedad se dedica á constituir capitales para la formación de dotes, redención de quintas y demás combinaciones análogas, rentas vitalicias inmediatas ó diferidas y seguro de capitales pagaderos á la muerte del asegurado.

REPRESENTACIONES EN TODA ESPAÑA

Domicilio social: Ancha, 64. — Barcelona

## ARCHIVO LIRICO-DRAMATICO

Y COPISTERÍA DE

**Francisco Pérez Pol**

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

## Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

❁ JUAN AYÑÉ ❁

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~  
Guitarras desde 5 pesetas.

## Toalla FRINÉ



Son ús hermojeja 'l rostres, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contrau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l' escorbut.

Se ven en totas las perfumerías